

ONEIGENLIJKE DRUK

IN POLITIEK-AMBTELIJKE OMGEVINGEN

In de politiek-ambtelijke omgeving wordt geregeld druk uitgeoefend. Dat hoeft niet altijd erg te zijn. Soms is het zelfs nodig om tot goede resultaten te komen.

Maar als druk oneigenlijk wordt, kan dat grote gevolgen hebben voor de integriteit en effectiviteit van de overheid. Door onderscheid te maken in verschillende vormen van druk, kunnen we beter herkennen wanneer sprake is van *oneigenlijke* druk. Daarmee kunnen we ook beter bepalen welke maatregelen of reactie gepast is.

GEZONDE DRUK

Bij gezonde druk staan **wederzijds vertrouwen** en **wederzijdse loyaliteit** voorop. Gezonde druk vindt plaats in een omgeving waarin alle betrokkenen zich vrij voelen om zich uit te spreken. Er is respect voor de persoon op wie de druk wordt uitgeoefend. Het **respecteert** ook **ieders rollen, verantwoordelijkheden en werkterrein**. Gezonde druk is gericht op het verbeteren van het proces en het resultaat waar je samen aan werkt.

REGULIER VERZOEK

Zowel **wat** er wordt gevraagd als de **manier waarop** dat gebeurt, past binnen gangbare gedragsnormen, de gedragscode en wet- en regelgeving. De randvoorwaarden om aan het verzoek te voldoen zijn voldoende op orde.

ONEIGENLIJK VERZOEK

Wat er wordt gevraagd, gaat in tegen de geldende wet- en regelgeving, democratische beginselen en procedures. Maar er is geen sprake van druk: er is ruimte en mogelijkheid om tegenspraak te bieden.

ONBEHOORLIJKE DRUK

De **manier waarop** iets wordt gecommuniceerd, is oneigenlijk. Bijv. vanwege de toon, taalgebruik of agressie waarmee het gebeurt of de autoriteit die oneigenlijk wordt ingezet. Maar wat er wordt gevraagd, past binnen de geldende wet- en regelgeving.

ONEIGENLIJKE DRUK

Zowel **wat** er wordt gevraagd als de **manier waarop** dat gebeurt, zijn oneigenlijk en passen dus niet binnen gangbare gedragsnormen, de gedragscode en wet- en regelgeving. De druk kan zichtbaar en verbaal zijn, maar ook subtiel en nonverbaal worden geuit.

ONHOUBBARE OF ONREDELIJKE DRUK

Wat er wordt gevraagd en hoe dat gebeurt zijn prima, maar de **randvoorwaarden** waaronder de uitvoering van het gevraagde plaatsvindt, is onredelijk of onhoudbaar. Bijvoorbeeld omdat er (ruim) onvoldoende tijd, middelen of personeel voor is.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- **Stel je oordeel uit en probeer te toetsen** of jouw interpretatie of gevoel bij wat er wordt gezegd wel klopt. Vraag wat iemand precies bedoelt met een opmerking of gebaar.
- **Oefen met tegenspraak**. Wees loyaal, maar blijf zelf kritisch nadenken. De morele moed om je uit te spreken krijg je vooral door het te doen, ook bij kleinere dingen.
- **Investeer in je inzetbaarheid en professionele netwerk buiten de organisatie**. Dan wordt je carrière en inkomen minder afhankelijk van de positie die je op dit moment hebt. En durf je misschien ook sneller weerstand te bieden aan de druk die je ervaart.